

**Załącznik do Uchwały Nr XXI/161/2008
Rady Gminy Nowe Miasto nad Wartą
z dnia 11 grudnia 2008 roku**

PROGRAM

**pn.
"Budowanie zintegrowanego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną
Gminy Nowe Miasto nad Wartą
na lata 2009-2015"**

WSTĘP

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nakłada na samorządy lokalne obowiązek realizacji zadań z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Niniejszy program jest zgodny z celami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Miasto nad Wartą na lata 2009-2015.

I. OPIS PROBLEMU

W Polsce problematykę rodziny reguluje nie tylko ustawa o pomocy społecznej, lecz szereg aktów prawnych, a w szczególności Konstytucja RP, Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich, Kodeks cywilny oraz podpisane i ratyfikowane przez nasz kraj konwencje międzynarodowe - Powszechna Deklaracja Praw Człowieka oraz Konwencja o Prawach Dziecka. Zadania wspierania oraz opieki nad rodziną i dzieckiem są realizowane w różnych resortach: zdrowia, edukacji, sprawiedliwości, pomocy społecznej, spraw wewnętrznych. Na rzecz dziecka i rodziny działa więc wiele instytucji - są to w szczególności :

1) w sferze pomocy społecznej i zatrudnienia:

- ośrodki pomocy społecznej,
- powiatowe centra pomocy rodzinie,
- ośrodki wsparcia,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- domy pomocy społecznej,
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- organizacje kościelne,
- organizacje pozarządowe,
- powiatowe urzędy pracy,

2) w sferze oświaty i kultury:

- szkoły,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- ośrodki kultury,
- organizacje pozarządowe,

3) w sferze zdrowia:

- placówki służby zdrowia, w tym zajmujące się leczeniem w zakresie uzależnień,

4) w sferze wymiaru sprawiedliwości :

- sądy-wydziały rodzinne i nieletnich
- policja,
- prokuratura

Wymienione wyżej instytucje posiadają cząstkową wiedzę na temat problemów jednostki czy rodziny, nie znają też w pełni kompetencji innych organizacji mogących być partnerem w działaniach na rzecz rodziny.

Wobec złożoności występujących problemów rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym zachodzi konieczność współdziałania wielu podmiotów działających w obszarze polityki społecznej danego środowiska.

Z diagnozy problemów społecznych zawartej w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Miasto nad Wartą wynika, że w roku 2007 ok. 15,9% ogólnej liczby mieszkańców gminy objętych było wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej.

W rodzinach objętych wsparciem występują złożone problemy – ubóstwo, bezrobocie, wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, a także niepełnosprawność i długotrwała choroba.

W tych rodzinach występują również problemy uzależnienia od alkoholu i przemocy.

Ważną przesłanką uzasadniającą objęcie świadczeniami z pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Ten problem w roku 2007 występował aż w 96 rodzinach, w których żyje 479 osób.

Rodziny będące w trudnych sytuacjach życiowych wymagają specjalistycznej pomocy zarówno psychologicznej, pedagogicznej, prawnej jak i socjalnej. Aby działania skierowane na rzecz pomocy rodzinie prowadzone były w sposób kompleksowy, zasadne jest stworzenie systemu zintegrowanych działań między wszystkimi zainteresowanymi resortami, organizacjami społecznymi, Kościołem i innymi podmiotami działającymi w tym obszarze. Zbudowanie zintegrowanego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną nie tylko poprawi efektywność udzielanej pomocy, lecz również pozwoli na racjonalne wykorzystania istniejącego potencjału ludzkiego i finansowego.

II. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY

Powstanie zintegrowanego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną w Gminie Nowe Miasto nad Wartą.

CELE SZCZEGÓŁOWE I ZADANIA

1. Stworzenie systemu współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Nowe Miasto nad Wartą w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.

Zadania:

- 1) Rozwijanie systemu współpracy lokalnych podmiotów polityki społecznej działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie poprzez utworzenie interdyscyplinarnego gminnego zespołu działającego w obszarze pomocy rodzinie, w celu zintegrowania działań na rzecz dziecka i rodziny. Pracę zespołu koordynuje kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą. Do udziału w pracach zespołu włączeni zostaną przedstawiciele różnych resortów, co umożliwi kompleksowość podejmowanych działań.
- 2) Edukacja kadry socjalnej, wychowawców świetlic, pedagogów szkolnych, nauczycieli, kuratorów sądowych, policji oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych pracujących z dzieckiem i rodziną -organizacja szkoleń, debat i konferencji nt. pomocy dziecku i rodzinie
- 3) Opracowanie i wydanie informatora na temat form pomocy, możliwości jej uzyskania oraz instytucji i organizacji świadczących pomoc.

2. Ochrona warunków życia i rozwoju rodzin poprzez wsparcie rodziny naturalnej z uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Zadania:

1) wspieranie rodziny w ponoszeniu kosztów utrzymania i wychowania dzieci w rodzinie, w szczególności poprzez:

- wspieranie materialne rodziny w ramach systemu świadczeń z pomocy społecznej
- prowadzenie pracy socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży ze środowisk niewydolnych wychowawczo,
- tworzenie i realizacja programów osłonowych służących przeciwdziałaniu ewentualnemu wykluczeniu oraz programów aktywności lokalnej skierowanych do rodzin szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- systematyczne monitorowanie sytuacji rodzin objętych działaniami pomocy społecznej, w tym szczególnie niepełnych;

2) rozwój różnych form doradztwa, w tym socjalnego,

3) włączenie rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi oraz świetlicami środowiskowymi i socjoterapeutycznymi w procesy edukacyjne i wychowawcze,

4) pedagogizacja rodziców(opiekunów) ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych dziecka oraz nabycia umiejętności i kompetencji wychowawczych,

5) rozwijanie systemu poradnictwa i edukacji dla rodziców(opiekunów) w zakresie rozpoznawania zagrożeń demoralizacją i uzależnieniami wśród dzieci i młodzieży,

6) budowanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie, w tym specjalistycznej pomocy psychologiczno-pedagogicznej,

7) rozwój systemu usług wspierających dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym,

8) rozszerzenie oferty specjalistycznych usług w zakresie interwencji kryzysowej w obszarze pomocy dziecku i rodzinie, a w szczególności realizacja programów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i przeciwdziałanie przestępczości wśród dzieci i młodzieży.

Zadania:

1) Tworzenie, umacnianie i rozwijanie środowiskowych form pomocy dziecku i rodzinie, a w szczególności :

a) realizacja programów profilaktycznych zapobiegających niedostosowaniu społecznemu i przeciwdziałaniu przestępczości wśród dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie szkoleń i poradnictwa dla rodziców(opiekunów),

b) wspieranie rozwoju sieci gminnych świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych, a w szczególności rozszerzenie oferty specjalistycznej pracy z dzieckiem i jego rodziną,

2) Edukacja kadry socjalnej, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych, przedstawicieli organizacji pozarządowych, policji pracujących z dzieckiem i rodziną, w szczególności w kwestiach związanych z diagnozowaniem i rozpoznawaniem dewiacji i patologii wśród dzieci i młodzieży oraz sposobami zapobiegania tym zjawiskom i metodami pracy,

3) Edukacja społeczna, w tym promowanie zdrowego stylu życia, promocja form aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.

4. Opieka i wychowanie dziecka poza rodziną biologiczną.

Zadania:

- 1) Wspieranie systemu rodzin zastępczych,
- 2) Tworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny i środowiska (reintegracja rodziny)
  - a) przygotowanie rodzin biologicznych do powrotu dzieci funkcjonujących w zastępczych formach opieki,
  - b) przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin,

III. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

- 1) Powstanie sprawnie działającego, zintegrowanego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.
- 2) Poprawa funkcjonowania instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny.
- 3) Podniesienie świadomości społeczności lokalnej na temat zdrowej rodziny, zjawiska niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży.
- 4) Podniesienie wiedzy i umiejętności rodziców(opiekunów) w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- 5) Zmniejszenie liczby negatywnych zjawisk wśród dzieci i młodzieży związanych z niedostosowaniem społecznym i przestępczością.
- 6) Zwiększenie oferty specjalistycznych usług na rzecz dziecka i rodziny w środowisku zamieszkania, a w szczególności placówek wsparcia dziennego.

IV. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja celów zapisanych w programie podlegać będzie systematycznej ocenie. Ocena stopnia realizacji zadań i osiągniętych efektów dokonywana będzie corocznie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą.

Ocenie podlegać będzie w szczególności:

- 1) stopień realizacji celów szczegółowych,
- 2) realizowane projekty socjalne,
- 3) skuteczność działań podejmowanych w ramach projektów,

Wskaźniki ewaluacji:

- 1) liczba zrealizowanych projektów,
- 2) liczba instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny w ramach budowanego systemu,
- 3) liczba placówek wsparcia dziennego i liczba miejsc w tych placówkach,
- 4) liczba dzieci korzystających z zajęć w poszczególnych typach placówek wsparcia dziennego,
- 5) liczba rodziców (opiekunów) objętych wsparciem w poszczególnych sferach udzielanej pomocy,
- 6) liczba dzieci powracających z zastępczych form opieki do środowisk rodzinnych

V. REALIZATORZY PROGRAMU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Wartą przy współpracy z:

- 1) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wielkopolskiej,
- 2) Publiczną Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą –Ogniskiem Wychowawczym w Szlachcinie,

3) instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.

Źródła finansowania:

Działania zapisane w programie będą finansowane ze środków budżetu gminy w ramach środków przyznanych poszczególnym jednostkom organizacyjnym gminy, na bieżącą realizację zadań, jak również zewnętrznych środków pozyskanych na realizację projektów i programów.

PODSUMOWANIE

Ideą prezentowanego programu jest zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy dziecku i rodzinie, opartego na ścisłej współpracy instytucji i organizacji pozarządowych działających w tym obszarze na terenie gminy Nowe Miasto nad Wartą. Sprawnie funkcjonujący system umożliwi udzielanie kompleksowej pomocy, zwiększy jej efektywność a także przyczyni się do racjonalnego gospodarowania zasobami ludzkimi, bazą i środkami finansowymi.